

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบล ลวงเหนือตามความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลวงเหนือ อำเภอคอยสะเกิด จังหวัด เชียงใหม่ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารุ่นนี้ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลวงเหนือ อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ จาก 10 หมู่บ้าน จำนวน 6,080 คน และ ข้าราชการประจำ / พนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลลวงเหนือจำนวน 42 คน (ข้อมูลพื้นฐาน , 2554)

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารุ่นนี้ได้แก่ ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลวงเหนือ อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ และข้าราชการประจำ / พนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานใน เทศบาลตำบลลวงเหนือ และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามานะ (Yamane Taro ,1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และ ความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ (permissible error) 5 % สามารถประมาณขนาดตัวอย่างได้อย่างน้อยจำนวน 383 คน และ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบในเรื่องของจำนวนตัวอย่าง ที่ใช้ควรมีจำนวนมาก (วินิจ เทือกทอง,2554) จึงทำการสุ่มตัวอย่างมาจำนวน 500 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 2 ชั้นภูมิซึ่ง ประกอบด้วยชั้นภูมิที่ 1 ได้แก่ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านเขตเทศบาลตำบลลวงเหนือ 10 หมู่บ้าน และชั้นภูมิที่ 2 ได้แก่ข้าราชการประจำ / พนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลลวงเหนือ และเพื่อให้ได้ตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรจึงทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิโดย กำหนดขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรและทำการปรับขนาดตัวอย่างให้เหมาะสมจำนวน ตัวอย่างที่ใช้จริงคือ 550 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและตัวอย่างจำแนกตามชั้นภูมิ

		จำนวน ประชากร	จำนวนตัวอย่าง (คำนวณ)	จำนวนตัวอย่าง (ปรับใช้จริง)
ชั้นภูมิ 1	บ้านป่าสักงาม	338	28	33
	บ้านตลาดใหม่	1,176	96	96
	บ้านเมืองวะ	409	33	37
	บ้านลวงเหนือ (หมู่ 4)	690	56	56
	บ้านลวงเหนือ (หมู่ 5)	934	76	76
	บ้านสันทราย	609	50	50
	บ้านช้างน้ำ	525	43	43
	บ้านวังธาร	499	41	41
	บ้านใหม่ริมคลอง	512	42	42
	บ้านทุ่งกอแลน	388	32	36
ชั้นภูมิ 2	ข้าราชการประจำ / พนักงานเทศบาล	42	3	40
	รวม	6,122	500	550

การกำหนดขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรสามารถคำนวณได้จากสูตร

$$n_h = \left(\frac{N_h}{N} \right) \cdot n$$

เมื่อ n_h คือ จำนวนตัวอย่างในชั้นภูมิ

N_h คือ จำนวนประชากรในชั้นภูมิ

n คือ จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด

เช่น การคำนวณจำนวนตัวอย่างในหมู่บ้านป่าสักงามสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$n = \left(\frac{338}{6,122} \right) (500) = 27.6 \approx 28$$

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัย 2 ชนิด คือ

1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแทนประชาชนจาก 10 หมู่บ้าน จำนวน 10 คน และ กลุ่มผู้ใหญ่บ้านจาก 10 หมู่บ้าน และตัวแทนจากข้าราชการประจำ / พนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลลวงเหนือ จำนวน 15 คน
2. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลวงเหนือ และข้าราชการประจำ / พนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลลวงเหนือ จำนวน 550 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยใช้ประเด็นข้อคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลลวงเหนือตามความคาดหวังของประชาชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้

ส่วนที่ 2 เป็นลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลลวงเหนือตามความคาดหวังของประชาชนซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากแบบทดสอบภาวะผู้นำตามแนวคิด ทฤษฎีคุณลักษณะ ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งทั้งงานและมุ่งทั้งความสัมพันธ์สูง (กาวิวัฒน์ พันธุ์แพ, 2546:44-45) ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ โดยทำการศึกษาจากทฤษฎีทางเดินสู่เป้าหมาย (Northouse, 2001:142-143) ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ของ เฮยเชย์ บลังชาร์ต (Dubrin, 2007:146-147) และทฤษฎีผู้นำการเปลี่ยนแปลง (กาวิวัฒน์ พันธุ์แพ, 2546:130-131) รวมทั้งหาคำนิยามจำนวน 76 รายการ (ภาคผนวก ค) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบ 10 ระดับคะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนนความคาดหวังในลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำจะเรียงลำดับจากน้อยที่สุดได้แก่ 1 หรือ 2 (โดยที่คะแนน 1 จะมีค่าน้อยกว่า 2) ไปหามากที่สุด ได้แก่ 9 หรือ 10 (โดยที่คะแนน 10 จะมีค่ามากกว่า 9) นั่นคือตัวเลขคะแนนมากแสดงว่าผู้ตอบคาดหวังให้ผู้นำมีลักษณะและพฤติกรรมในข้อนั้นมาก สำหรับตัวเลขคะแนนน้อยแสดงว่าผู้ตอบคาดหวังให้ผู้นำมีลักษณะและพฤติกรรมในข้อนั้นน้อย เช่น

ลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำ	ระดับคะแนนความคาดหวัง									
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ผู้นำมีการทำงานในลักษณะเป็นทีมงาน									√	
2. ผู้นำถือการตัดสินใจของตนเองในการปฏิบัติงานเป็นหลัก	√									

ข้อ 1. หมายความว่า ผู้ตอบมีความคาดหวังมากที่สุด (ระดับคะแนน 9 คะแนน) ว่าลักษณะของผู้นำตามความต้องการควรมีการทำงานในลักษณะเป็นทีมงาน

ข้อ 2. หมายความว่า ผู้ตอบมีความคาดหวังน้อยที่สุด (ระดับคะแนน 1 คะแนน) ว่าลักษณะของผู้นำตามความต้องการไม่ควรถือการตัดสินใจของตนเองในการปฏิบัติงานเป็นหลัก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามซึ่งใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ หลังจากสร้างข้อคำถามเสร็จแล้วผู้วิจัยได้หาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือ) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจนและความเหมาะสมของภาษา และให้ข้อเสนอแนะ หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมาทำการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อ

คำถามกับเนื้อหา/จุดประสงค์ (Item Objective Congruence : IOC) จากสูตร (ธานีทร์ ศิลป์จารุ ,2555:96)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย $\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินใจในข้อคำถามนั้นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

N คือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/จุดประสงค์ (IOC)

ถ้า $IOC > 0.50$ ถือว่าข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา/จุดประสงค์ พบว่า ข้อคำถามทั้ง 76 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ซึ่งถือว่าข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งฉบับ (จำนวน 76 ข้อ) สามารถวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะศึกษา

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วไปให้กับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง จำนวน 35 คน แล้วนำแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลลงเหนือตามความคาดหวังของประชาชน มาทำการหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีวัดความคงที่ภายในด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า $r = 0.975$ ซึ่งแปลว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 11 ก.ย. 2555 ณ ห้องประชุมสำนักงานเทศบาลตำบลลงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยช่วงเช้า เวลา 9.00 – 12.00 น. เป็นการสนทนากลุ่มตัวแทนประชาชนจาก 10 หมู่บ้าน จำนวน 10 คน และทีมงานวิจัย 5 คน และ เวลา 13.00 – 16.00 น. เป็นการสนทนากลุ่มผู้ใหญ่บ้านจาก 10 หมู่บ้าน และตัวแทนจากข้าราชการประจำ / พนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลลงเหนือ จำนวน 10 คน และทีมงานวิจัย 5 คน

การวิจัยเชิงปริมาณ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตลงพื้นที่ภาคสนามดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน และ ข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ส่งถึง

1.1 นายกเทศมนตรีตำบลวงเหนือ

1.2 กำนันตำบลวงเหนือ และผู้ใหญ่บ้าน 10 หมู่บ้าน

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 550 ชุดในช่วงระหว่างวันที่ 1 มิ.ย. 2555 ถึงวันที่ 31 ก.ค. 2555

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เมื่อมีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่เพื่อให้ได้จำนวนแบบสอบถามครบ 550 ชุด และนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการบันทึกและถอดเทประหว่างการจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ในลักษณะพรรณนาความอธิบายปรากฏการณ์ โดยมีตารางประกอบอธิบายในบางหัวข้อและจะเลือกนำเสนอเฉพาะข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาเท่านั้น

การวิจัยเชิงปริมาณ เมื่อผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามกำหนด ทำการจัดเตรียมข้อมูลสำหรับการประมวลผลดังนี้

1. ทำการให้รหัสข้อมูล (Coding) ซึ่งเป็นการแปลข้อมูลคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามที่อยู่ในรูปของข้อมูลที่เป็นตัวเลข ซึ่งสามารถนำไปวิเคราะห์ทางสถิติได้ต่อไป

2. การจัดกลุ่มข้อมูล (Recoding) เป็นการปรับเปลี่ยนค่าข้อมูลของตัวแปรบางตัว เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลของตัวแปรออกเป็นกลุ่มๆ ตามที่ต้องการ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการประมวลผลเพื่อให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่าง ซึ่งเป็นแบบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบเติมคำ ใช้การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น ความถี่และร้อยละ

3.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลวง

เหนือตามความคาดหวังของประชาชน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบ 10 ระดับคะแนน โดยนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติดังนี้

3.2.1 หากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความคาดหวังโดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ของคะแนนความคาดหวังเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
8.50 - 10.00	ผู้ตอบคาดหวังให้ผู้นำมีคุณลักษณะและพฤติกรรมในประเด็นนี้มากที่สุด
6.50 - 8.49	ผู้ตอบคาดหวังให้ผู้นำมีคุณลักษณะและพฤติกรรมในประเด็นนี้มาก
4.50 - 6.49	ผู้ตอบคาดหวังให้ผู้นำมีคุณลักษณะและพฤติกรรมในประเด็นนี้ปานกลาง
2.50 - 4.49	ผู้ตอบคาดหวังให้ผู้นำมีคุณลักษณะและพฤติกรรมในประเด็นนี้น้อย
1.00 - 2.49	ผู้ตอบคาดหวังให้ผู้นำมีคุณลักษณะและพฤติกรรมในประเด็นนี้น้อยที่สุด

3.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลวงเหนือ ตามความความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัว โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แสดงผลในรูปของเมทริกซ์สหสัมพันธ์พร้อมทั้งทดสอบความมีนัยสำคัญของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ Bartlett's Test of Sphericity เพื่อทดสอบว่ามีความเป็นเมทริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ หลังจากทดสอบว่าไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะโดยมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ P-Value เท่ากับ .000 แสดงว่า สามารถนำเมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นไปวิเคราะห์ตัวประกอบได้ และนำไปทดสอบค่าสถิติ Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy(KMO) ซึ่งควรมีค่าเข้าใกล้ 1 และจากการทดสอบพบว่าได้ค่า KMO = .982 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ

- นำตัวแปรที่มีสหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นอย่างมีนัยสำคัญไปสกัด

องค์ประกอบ (Factor Extraction) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก(Principal Component Analysis) เพื่อแยกองค์ประกอบร่วมให้มีตัวประกอบน้อยที่สุด

- หมุนแกนองค์ประกอบแบบออร์ทogonalด้วยวิธีวารีแมกซ์ (Varimax Orthogonal Rotation) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่มีโครงสร้างอย่างง่าย ไม่ซับซ้อน ทำให้การแปลความหมายขององค์ประกอบสะดวกขึ้น การหมุนแกนวิธีนี้จะได้ตัวแปรแต่ละตัวที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบตามเกณฑ์ คือ องค์ประกอบนั้นต้องมีค่าไอเกน (Eigen Value) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 และมีตัวแปรที่อธิบายขององค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไปโดยแต่ละตัวแปรต้องมีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ ± 0.3 ขึ้นไปซึ่งจะอธิบายความหมายขององค์ประกอบได้ดี ถ้าตัวแปรใดอยู่บนองค์ประกอบหลายตัวจะใช้วิธีเลือกค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่สูงที่สุด(Darren and Paul,2008:269-271)

- นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบไปแปลผลและกำหนดชื่อ

องค์ประกอบได้ชื่อองค์ประกอบภาวะผู้นำผู้บริหารเทศบาลตำบลลวงเหนือตามความความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่